

Kasvun ja oppimisen lautakunta 26.11.2025 § 293

§ 293

Ruotsin kielikylpyopetuksen oppilasvalintaperusteiden muuttaminen

Valmistelijat / lisätiedot:
Latvala Tero
Tuovinen Jonna
Sirviö Jemina
Gould Merivuokko
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Perusopetuksen johtaja Nurmi Juha

Kasvun ja oppimisen lautakunta hyväksyy ruotsin kielikylpyopetuksen oppilasvalintaperusteet liitteen mukaisesti. Uudet ruotsin kielikylpyopetuksen oppilasvalintaperusteet tulevat voimaan 1.1.2026.

Käsittely

Esittelijän liitteeseen tekemä muutos on huomioitu pöytäkirjassa.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta 28.10.2020 § 185 päättänyt ruotsin kielikylpyopetuksen oppilasvalintaperusteista. Oppilasvalintaperusteita on 18.11.2024 tehdyllä valtuustoaloitteella esitetty muutettavaksi 1. luokan osalta siten, että

- valintakokeen koeosioiden painotusta muutetaan vastaamaan kaksikielisen opetuksen (suomi-englanti) valintakokeen painotusta
- hakija saa lisäpisteen osallistumisesta kielikylpyvarhaiskasvatukseen ja -esiopetukseen, hakijoiden kokonaispistemäärien ollessa samat
- hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisee kaksikielisen opetuksen (suomi-englanti) tavoin sisarusperuste.

Espoon kaupungin valtuusto on 18.8.2025 § 105 hyväksynyt valtuustoaloitteen johdosta annetun lausunnon. Päätökseen on kirjattu valtuuston toive siitä, että ruotsin kielikylpyopetuksen oppilasvalinnan perusteissa huomioitaisiin nykyistä paremmin polkuajatus kielikyllyn jatkumisesta esiopetuksesta perusopetukseen.

Suomenkielisen perusopetuksen tuloyksikkö on tarkastellut kuluvan syksyn aikana ruotsin kielikylpyopetuksen 1. luokan oppilasvalintaperusteisiin ehdotettuja muutoksia yhteistyössä ruotsin kielikylpyopetusta tarjoavien koulujen rehtoreiden kanssa. Samalla on ollut tarkoituksenmukaista selvittää muiden vuosiluokkien oppilasvalintaperusteisiin liittyviä mahdollisia muutostarpeita. Tarkastelussa on huomioitu englanninkielisen opetuksen ja kaksikielisen opetuksen (suomi-englanti)

oppilasvalintaperusteiden muuttamista koskevan valmistelun käynnistyminen, ja se, että kaksikielisen opetuksen (suomi-englanti), ruotsin kielikylpyopetuksen ja englanninkielisen opetuksen oppilasvalintaperusteiden toivotaan olevan soveltuvien osin yhtenevät. Yhteistyötä on tehty tältä osin kaikkien kyseistä opetusta tarjoavien koulujen rehtoreiden kanssa.

Ennakkoarviointi ja näkemysten selvittäminen

Oppilasvalintaperusteiden muuttamiseksi tarkastelluista vaihtoehtoista on laadittu ennakkoarviointi. Ennakkoarviointi sisältää kuvauksen nykytilasta sekä tarkemmat tiedot kustakin vaihtoehdosta ja niiden vaikutuksista oppilaisiin, johtamiseen ja resursseihin. Ennakkoarviointi on oheismateriaalina.

Ruotsin kielikylpyopetusta tarjoavien koulujen johtokuntia, oppilaskuntia ja henkilöstöä on pyydetty antamaan oma lausuntonsa tarkastelluista vaihtoehtoista ja uusista oppilasvalintaperusteista. Espoon kielikylvyn kannatusyhdistys ry:lle on varattu tilaisuus ilmaista mielipiteensä ja antaa halutessaan oma lausuntonsa. Lausunnot ja ilmoitukset lausumatta jättämisistä ovat oheismateriaalina.

Oppilasvalintaperusteiden muuttamiseksi tarkastellut vaihtoehdot ja vaihtoehtojen kannatus

Oppilasvalinta 1. luokalle

Vaihtoehto 1:

Oppilasvalinnan perusteena on valintakoe. Valintakoe koostuu suomen kielen valmiuksia kartoittavasta kokeesta (0-45 pistettä) ja ruotsin kielen peruskäsitteiden hallintaa mittaavasta kokeesta (0-15 pistettä). Hakijat valitaan valintakokeen kokonaispistemäärän (0-60 pistettä) mukaisessa järjestyksessä. Jos hakijoiden kokonaispistemäärä on sama, hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisee sisarusperuste (sisarus koulun ruotsin kielikylpyopetuksessa muulla kuin ylimmällä vuosiluokalla). Jos sisarusperustekin on sama, hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisee arpa.

Keskeinen muutos nykyisiin oppilasvalintaperusteisiin on, että tasatilanteessa olevien hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisee sisarusperuste. Sisarusperuste huomioidaan vastaavasti, kuin kaksikielisessä (suomi-englanti) opetuksessa.

Vaihtoehtoa 1 kannattaa

- Haukilahden koulun johtokunta
- Haukilahden koulun henkilöstö
- Haukilahden koulun oppilaskunta (myös vaihtoehto 3)
- Päivänkehrän koulun johtokunta
- Soukan koulun johtokunta
- Westendipuiston koulun johtokunta
- Westendipuiston koulun opettajakunta.

Vaihtoehto 2:

Oppilasvalinnan perusteena on valintakoe. Valintakoe koostuu suomen kielen valmiuksia kartoittavasta kokeesta (0-45 pistettä) ja ruotsin kielen peruskäsitteiden hallintaa mittaavasta kokeesta (0-30 pistettä). Hakija saa

kielikylpyvarhaiskasvatukseen ja -esiopetukseen osallistumisesta lisäpisteitä (0-5 pistettä; kielikylpyvarhaiskasvatus 3-5-vuotiaana 1 piste per vuosi, kielikylpyesiopetus 2 pistettä). Hakijat valitaan kokonaispistemäärän (0-80 pistettä) mukaisessa järjestyksessä. Jos hakijoiden kokonaispistemäärät ovat samat, hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisee sisarusperuste (sisarus koulun ruotsin kielikylpyopetuksessa muulla kuin ylimmällä vuosiluokalla). Jos sisarusperustekin on sama, hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisee arpa.

Keskeinen muutos nykyisiin oppilasvalintaperusteisiin on, että

- valintakokeen koeosioiden painotus vastaa kaksikielisen (suomi-englanti) opetuksen valintakokeen painotusta
- oppilasvalinnassa huomioidaan hakijan osallistuminen kielikylpyvarhaiskasvatukseen ja -esiopetukseen
- sisarusperuste huomioidaan vastaavasti, kuin kaksikielisessä (suomi-englanti) opetuksessa.

Vaihtoehtoa 2 kannattaa Soukan koulun opettajakunta ja oppilaskunta.

Vaihtoehto 3:

Oppilasvalinnan perusteena on valintakoe. Valintakoe koostuu suomen kielen valmiuksia kartoittavasta kokeesta (0-45 pistettä) ja ruotsin kielen peruskäsitteiden hallintaa mittaavasta kokeesta (0-15 pistettä). Hakija saa lisäpisteen (1 piste) koulun ruotsin kielikylpyopetuksessa (muulla kuin ylimmällä vuosiluokalla) olevasta sisaruksesta. Hakijat valitaan kokonaispisteiden (0-61 pistettä) mukaisessa järjestyksessä. Kokonaispistemäärän ollessa sama, hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisee arpa.

Keskeinen muutos nykyisiin oppilasvalintaperusteisiin on, että hakija saa lisäpisteen ruotsin kielikylpyopetuksessa opiskelevan sisaruksen perusteella.

Vaihtoehtoa 3, kuten myös vaihtoehtoa 1, kannattaa Haukilahden koulun oppilaskunta.

Oppilasvalinta vuosiluokille 2-6 ja 8-9

Vaihtoehto 1:

Oppilasvalinnan perusteena on aiempi opiskelu ruotsin kielikylpyopetuksessa tai ruotsinkielisessä perusopetuksessa. Hakijan edellytetään opiskelleen kyseisessä opetuksessa välittömästi ennen hakua. Hakijat valitaan etusijajärjestyksessä siten, että ensin valitaan ruotsin kielikylpyopetuksessa opiskelleet hakijat, ja tämän jälkeen ruotsinkielisessä perusopetuksessa opiskelleet hakijat. Jos hakijoita on enemmän kuin oppilaspaikkoja, hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisee sisarusperuste (sisarus koulun ruotsin kielikylpyopetuksessa muulla kuin ylimmällä vuosiluokalla). Jos sisarusperustekin on sama, hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisee arpa.

Keskeinen muutos nykyisiin oppilasvalintaperusteisiin on, että ruotsin kielikylpyopetuksessa opiskelleilla hakijoilla on etusija ruotsinkielisessä perusopetuksessa opiskelleisiin hakijoihin nähden.

Vaihtoehtoa 1 pienin muutoksin kannattaa Haukilahden koulun johtokunta ja henkilöstö. Muiden lausunnoissa ei ole erikseen otettu kantaa kyseiseen vaihtoehtoon.

Vaihtoehto 2:

Oppilasvalintaperusteet eivät muutu. Vaihtoehtoa 2 ei ole ilmaissut kannattavansa mikään ruotsin kielikylpyopetusta tarjoavista kouluista.

Oppilasvalinta 7. luokalle

Vaihtoehto 1:

Oppilasvalinnan perusteena on aiempi opiskelu ruotsin kielikylpyopetuksessa tai ruotsinkielisessä perusopetuksessa. Hakijan edellytetään opiskelleen kyseisessä opetuksessa välittömästi ennen hakua. Hakijat valitaan etusijajärjestyksessä siten, että ensin valitaan ruotsin kielikylpyopetuksessa opiskelleet hakijat, ja tämän jälkeen ruotsinkielisessä opetuksessa opiskelleet hakijat. Jos hakijoita on enemmän kuin oppilaspaikkoja, hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisee sisarusperuste (sisarus koulun ruotsin kielikylpyopetuksessa muulla kuin ylimmällä vuosiluokalla). Jos sisarusperustekin on sama, hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisee arpa.

Keskeinen muutos nykyisiin oppilasvalintaperusteisiin on, että ruotsin kielikylpyopetuksessa 6. luokalla opiskelleilla hakijoilla on etusija ruotsinkielisessä perusopetuksessa opiskelleisiin hakijoihin nähden.

Vaihtoehtoa 1 kannattavat Espoonlahden ja Haukilahden koulujen oppilaskunnat sekä pienin muutoksin Haukilahden koulun johtokunta ja henkilöstö. Muiden lausunnoissa ei ole otettu tähän vaihtoehtoon kantaa.

Vaihtoehto 2:

Oppilasvalinnan perusteena on aiempi opiskelu ruotsin kielikylpyopetuksessa tai ruotsinkielisessä perusopetuksessa. Hakijan edellytetään opiskelleen kyseisessä opetuksessa välittömästi ennen hakua. Hakijat valitaan koulumatkojen perusteella opetusta tarjoaviin kouluihin. Koulumatkoja tarkastellaan kokonaisuutena siten, että koulumatkat ovat kaikki hakijat huomioon ottaen mahdollisimman turvalliset ja lyhyet.

Keskeinen muutos nykyisiin oppilasvalintaperusteisiin on, että hakijat valitaan koulumatkojen perusteella opetusta tarjoaviin kouluihin. Opetusta tarjoavia kouluja ei enää hakujärjestykseen.

Vaihtoehtoa 2 ei ole ilmaissut kannattavansa mikään ruotsin kielikylpyopetusta tarjoavista kouluista.

Yleisperiaatteet

Vaihtoehto 1:

Yleisperiaatteisiin tehdään seuraavat lisäykset ja tarkennukset:

- Espoon ruotsin kielikylpyopetuksessa 6. luokalla opiskeleva oppilas voi jatkaa kyseisessä opetuksessa 7. luokan alusta alkaen perusopetuksen loppuun asti, edellyttäen, että huoltaja on ilmoittanut hakulomakkeella hakutoiveeksi kaikki opetusta tarjoavat koulut.

- Espooseen lukuvuoden aikana muuttavien hakijoiden valinta tapahtuu, kun muutto on tapahtunut. Jos toisessa kunnassa asuva hakija on oikeissa muuttaa Espooseen ennen seuraavan lukuvuoden koulutyön alkua, voidaan hakija ottaa huomioon kuten Espoossa asuva. Muutosta tulee ilmoittaa hakulomakkeella. Valituksi tullessaan hakijalle tehdään ehdollinen päätös ja se tulee voimaan vain, jos hakija muuttaa Espooseen Espoon kaupungin vuosittain asettamaan määräpäivään mennessä ja osoite on tuolloin näkyvissä väestötietojärjestelmässä.

Keskeinen muutos nykyisiin oppilasvalintaperusteisiin on, että

- hakuohjeissa tällä hetkellä oleva toteamus (mahdollisuudesta jatkaa kielikylpyopetuksessa ilmoittamalla molemmat koulut hakutoiveeksi) kirjataan oppilasvalintaperusteisiin näkyväksi
- muuttajien oppilasvalintaa ja ehdollisen päätöksen tekemistä koskeva kirjaus tarkennetaan.

Lausunnossa ei ole otettu varsinaisesti kantaa vaihtoehtoon 1.

Lausunnoissa esitettyjen seikkojen perusteella on kuitenkin nähtävissä, että kyseinen vaihtoehto vastaa koulujen näkemystä.

Vaihtoehto 2:

Oppilasvalintaperusteet eivät muutu.

Lausunnoissa ei ole otettu kantaa vaihtoehtoon 2. Lausunnoissa esitettyjen seikkojen perusteella on kuitenkin nähtävissä, että vaihtoehto 1 vastaa koulujen näkemystä paremmin.

Ehdotus uusista oppilasvalintaperusteista

Oppilasvalinta 1. luokalle

Suomenkielisen perusopetuksen tuloksikkö ehdottaa oppilasvalintaperusteiden muuttamista vaihtoehdon 1 mukaisesti. Oppilasvalinta tapahtuisi näin ollen 1.1.2026 lukien seuraavasti:

Oppilasvalinnan perusteena on valintakoe. Valintakoe koostuu suomen kielen valmiuksia kartoittavasta kokeesta (0-45 pistettä) ja ruotsin kielen peruskäsitteiden hallintaa mittaavasta kokeesta (0-15 pistettä). Hakijat valitaan valintakokeen kokonaispistemäärän (0-60 pistettä) mukaisessa järjestyksessä. Jos hakijoiden kokonaispistemäärä on sama, hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisee sisarusperuste (sisarus koulun ruotsin kielikylpyopetuksessa muulla kuin ylimmällä vuosiluokalla). Jos sisarusperustekin on sama, hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisee arpa.

Kyseinen vaihtoehto huomioi toiveen sisarusperusteesta oppilasvalinnassa vastaavalla tavalla, kuin kaksikielisen (suomi-englanti) opetuksessa. Sisarusperusteen lisääminen ei anna kuitenkaan huomattavaa etua tai etusijaa millekään tietylle hakijaryhmälle. Vaihtoehtoa kannattaa enemmistö lausunnon tai kannanoton antaneista.

Oppilasvalintaperusteiden muuttaminen vaihtoehtojen 2-3 mukaisesti ei ole perusteltua oheismateriaalina olevassa ennakoarviossa esitetyin perustein. Muutokset näissä vaihtoehtoissa ovat verraten suuria, ja vaikuttavat ilman taustaa ja sisarusta olevien hakijoiden mahdollisuuksiin tulla valituksi ensisijaisen hakutoiveen mukaiseen kouluun tai ylipäättään

ruotsin kielikylpyopetukseen. Muutokset voivat myös lisätä osaltaan huoltajien/kuntalaisten kokemusta eriarvoisesta kohtelusta.

Vaihtoehtoon 2 osalta voidaan todeta mm. seuraavaa:

- Hakija saa merkittävän edun muihin hakijoihin nähden.
- Kaikilla perheillä ei ole taloudellisista ja/tai logistisista syistä mahdollisuutta hakeutua kielikylpyä tarjoaviin päiväkoteihin, sillä ne sijaitsevat maantieteellisesti pienellä alueella Espoon eteläosassa ja ovat pääsääntöisesti yksityisiä, kunnallisia kalliimpia päiväkoteja.
- Hakija, joka on suoriutunut kokeesta kiitettävästi, voi jäädä valitsematta, koska oppilaspaikan saa mahdollisesti kokeessa heikommin suoriutunut hakija, jolla on soveltuva kielikylpytausta.
- Kielikylpytausta ei tarkoita, että hakijalla on automaattisesti muita hakijoita paremmat edellytykset opiskella kielikylpyopetuksessa perusopetuksessa. Perusopetus on tavoitteiltaan esiopetusta vaativampi. Esiopetuksesta perusopetukseen siirryttäessä oppimiskokonaisuudet muuttuvat oppiaineiksi. Koulu on myös sosiaalisena ympäristönä erilainen kuin päiväkotia, sillä lapsen tulee suoriutua perusopetuksessa hyvinkin itsenäisesti siirtymä-, tehtävä- ja sosiaalisista tilanteista, toimimaan oppilasmäärältään suuremmassa opetusryhmässä yleisempien ohjeiden pohjalta, kohtaamaan itselleen uusia tilanteita ja kestämiään näihin liittyvää epävarmuutta.
- Kielikylpytaustan pisteyttäminen yhdenvertaisin perustein on kokemuseräisesti haastavaa. Hakijoiden pisteyttäminen on subjektiivista ja koulujen välillä voi syntyä tulkintaeroja, kuten aiemmin.
- Taustan todentavien todistusten ja selvitysten läpikäynti on aikaa vievää. Kaikki huoltajat eivät toimita todistuksia/selvityksiä määrääjassa, tai täydennyspyynnöistä huolimatta. Selvittelyyn ja lisäpisteiden antamiseen käytettävä työaika (rehtori, opettajat, koulusihteeri) on kohtuuton ja epäsuhtainen tavoitteeseensa nähden.
- Taustan huomioiminen ja lisäpisteen antaminen voi vaikuttaa eri kieli- ja kulttuuritaustoista tulevien koulutulokkaiden hakeutumiseen. Jos hakijamäärä jää alhaiseksi ja valintaperusteet täyttyviä ei ole riittävästi, opetusryhmiin jää vapaita oppilaspaikkoja. Opetuksen järjestäminen oppilasmäärältään pienessä tai vajaassa opetusryhmässä on taloudellisesti epätarkoituksenmukaista ja haastavaa.
- Kielikylpyopetukseen osallistuneet ovat vuosittain tulleet valituiksi. Valitsematta ovat jääneet ainoastaan ne, joiden hakulomakkeella on ilmoitettu hakutoiveeksi vain yksi opetusta tarjoavista kouluista.
- Valintakokeen painotuksen muuttaminen voi edellyttää valintakokeen uudistamista sisällöllisesti. Uudistustyöhön kohdennettava koulun henkilöstö- ja aikaresurssi on kohtuuton ja epäsuhtainen tavoitteeseensa nähden.

Vaihtoehtoon 3 osalta voidaan todeta mm. seuraavaa:

- Sissiusperusteen korostaminen oppilasvalinnassa antaa vaihtoehtoon 2 tavoin hakijalle huomattavan edun muihin hakijoihin nähden.

- Sisarusperusteen korostaminen poikkeaa kaksikielisen opetuksen (suomi-englanti) ja muiden Espoossa tarjottavien painotusten oppilasvalintaperusteista.
- Hakija, joka on suoriutunut kokeesta kiitettävästi, voi jäädä valitsematta, koska oppilaspaikan saa mahdollisesti kokeessa heikommin suoriutunut hakija, jolla on sisarus.
- Sisaruksesta annettava lisäpiste voi koulutulokkaiden hakeutumiseen, sillä hakijoilla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa sisarusken olemassaoloon. Jos hakijamäärä jää alhaiseksi ja valintaperusteet täyttäviä ei ole riittävästi, opetusryhmiin jää vapaita oppilaspaikkoja. Opetuksen järjestäminen oppilasmäärältään pienessä tai vajaassa opetusryhmässä on taloudellisesti epätarkoituksenmukaista ja haastavaa.

Oppilasvalinta vuosiluokille 2-6 ja 8-9

Suomenkielisen perusopetuksen tulosityksikkö ehdottaa oppilasvalintaperusteiden muuttamista vaihtoehdon 1 mukaisesti. Oppilasvalinta tapahtuisi näin ollen 1.1.2026 lukien seuraavasti:

Oppilasvalinnan perusteena on aiempi opiskelu ruotsin kielikylpyopetuksessa tai ruotsinkielisessä perusopetuksessa. Hakijan edellytetään opiskelleen kyseisessä opetuksessa välittömästi ennen hakua. Hakijat valitaan etusijajärjestyksessä siten, että ensin valitaan ruotsin kielikylpyopetuksessa opiskelleet hakijat, ja tämän jälkeen ruotsinkielisessä perusopetuksessa opiskelleet hakijat. Jos hakijoita on enemmän kuin oppilaspaikkoja, hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisee sisarusperuste (sisarus koulun ruotsin kielikylpyopetuksessa muulla kuin ylimmällä vuosiluokalla). Jos sisarusperustekin on sama, hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisee arpa.

Kyseinen vaihtoehto selkeyttää nykyisiä oppilasvalintaperusteita ja mahdollistaa Espooseen muuttavan tai ruotsinkielisestä perusopetuksesta opiskelleen hakijan joustavan siirtymisen ruotsin kielikylpyopetukseen. Oppilaspaikkojen ollessa rajalliset, vapaana oleville oppilaspaikoille valittaessa ruotsin kielikylpyopetukseen osallistunut saa etusijan, mutta ei poissulje ruotsinkielisessä perusopetuksessa opiskelleiden hakijoiden valitsemista. Vaihtoehto huomioi palautteen väliluokkien ja 7. luokan oppilasvalintaperusteiden kirjausten johdonmukaisuudesta.

Oppilasvalintaperusteiden muuttamatta jättäminen vaihtoehdon 2 mukaisesti ei ole tarkoituksenmukaista mm. seuraavista syistä:

- Ruotsin kielikylpyopetuksessa opiskelleella hakijalla ei voida antaa etusijaa ruotsinkielisestä perusopetuksesta siirtyvään hakijaan nähden.
- Muuttamatta jättäminen ei myöskään huomioi palautetta väliluokkien (2-6 ja 8-9) ja 7. luokan oppilasvalintaperusteiden johdonmukaisesta kirjaamisesta.

Oppilasvalinta 7. luokalle

Suomenkielisen perusopetuksen tulosityksikkö ehdottaa oppilasvalintaperusteiden muuttamista vaihtoehdon 1 mukaisesti. Oppilasvalinta tapahtuisi näin ollen 1.1.2026 lukien seuraavasti:

Oppilasvalinnan perusteena on aiempi opiskelu ruotsin kielikylpyopetuksessa tai ruotsinkielisessä perusopetuksessa. Hakijan

edellytetään opiskelleen kyseisessä opetuksessa välittömästi ennen hakua. Hakijat valitaan etusijajärjestyksessä siten, että ensin valitaan ruotsin kielikylpyopetuksessa opiskelleet hakijat, ja tämän jälkeen ruotsinkielisessä opetuksessa opiskelleet hakijat. Jos hakijoita on enemmän kuin oppilaspaikkoja, hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisee sisarusperuste (sisarus koulun ruotsin kielikylpyopetuksessa muulla kuin ylimmällä vuosiluokalla). Jos sisarusperustekin on sama, hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisee arpa.

Kyseinen vaihtoehto selkeyttää nykyisiä oppilasvalintaperusteita ja antaa etusijan ruotsin kielikylpyopetuksessa 6. luokalla opiskelleille hakijoille. Muutos ei kuitenkaan poissulje ruotsinkielisessä perusopetuksessa opiskelleiden uusien hakijoiden valitsemista.

Oppilasvalintaperusteiden muuttaminen vaihtoehdon 2 mukaisesti ei ole perusteltua mm. seuraavista syistä:

- Ruotsin kielikylpyopetus on kaupunkitasoinen palvelu ja hakeutua voi koko Espoon alueelta. Koulumatkoja ei voida tällöin tarkastella yksittäisen hakijan näkökulmasta, vaan koulumatkojen tulee olla kokonaisuutena tarkastellen mahdollisimman lyhyet ja turvalliset. Kaikki hakijat eivät voi tämän seurauksena tulla valituksi maantieteellisesti lähimpään tai turvallisimman ja helppokulkuisimman matkan päässä sijaitsevaan kouluun.
- Koulumatkojen tarkasteleminen yksittäisen hakijan näkökulmasta johtaisi siihen, että koulumatka olisi osalle hakijoista lyhyt ja turvallinen, kun taas osalle kohtuuton.
- Muutos on suurehko, ja voi vaikuttaa osaltaan perheiden haluun hakea ruotsin kielikylpyopetukseen.

Yleisperiaatteet

Suomenkielisen perusopetuksen tuloksikkö ehdottaa oppilasvalintaperusteiden yleisperiaatteiden muuttamista vaihtoehdon 1 mukaisesti, huomioiden kaksikieliseen opetuksen (suomi-englanti) ja englanninkielisen opetuksen oppilasvalintaperusteisiin ehdotettu koulun vaihtamista koskevan periaatteen kirjaaminen. Yleisperiaatteet sisältäisivät näin ollen 1.1.2026 lukien seuraavat lisäykset ja tarkennukset:

- Espoon ruotsin kielikylpyopetuksessa 6. luokalla opiskeleva oppilas voi jatkaa kyseisessä opetuksessa 7. luokan alusta alkaen perusopetuksen loppuun asti, edellyttäen, että hakulomakkeella on ilmoitettu hakutoiveeksi kaikki opetusta tarjoavat koulut.
- Espooseen lukuvuoden aikana muuttavien hakijoiden valinta tapahtuu, kun muutto on tapahtunut. Jos toisessa kunnassa asuva hakija on aikeissa muuttaa Espooseen ennen seuraavan lukuvuoden koulutyön alkua, voidaan hakija ottaa huomioon kuten Espoossa asuva. Muutosta tulee ilmoittaa hakulomakkeella. Valituksi tullessaan hakijalle tehdään ehdollinen päätös ja se tulee voimaan vain, jos hakija muuttaa Espooseen Espoon kaupungin vuosittain asettamaan määräpäivään mennessä ja osoite on tuolloin näkyvässä väestötietojärjestelmässä.
- Ruotsin kielikylpyopetukseen valittu voidaan valita toiseen opetusta tarjoavaan kouluun ainoastaan erityisen painavasta oppilashuollollisesta tai oppilaan terveydentilaan liittyvästä syystä. Huoltajan tulee esittää syyn osoittava asiantuntijalausunto (lääkäri, psykologi) tai koulun laatima selvitys.

Kyseinen vaihtoehto huomioi toiveen jo voimassa olevan jatkumoa koskevan käytänteen näkymisestä oppilasvalintaperusteissa sekä selkeyttää muuttajien valintaa ja ehdollisten päätösten tekemistä.

Yleisperiaatteisiin kirjattava koulun vaihtamista koskeva periaate on ollut voimassa noin 10 vuotta, ja koskee ruotsin kielikylpyopetuksen ohella kaksikielistä opetusta (suomi-englanti) ja englanninkielistä opetusta. Erityisen painavalla oppilashuollollisella syyllä tarkoitetaan esimerkiksi vakavaa kiusaamista, joka jatkuu koulun asianmukaisista toimista huolimatta. Oppilaan terveydentilaan liittyvällä syyllä tarkoitetaan esimerkiksi tilannetta, jossa oppilaan terveydentila on perusopetuksen aikana muuttunut olennaisesti ja nykyisen koulun voidaan katsoa olevan tämän muutoksen seurauksena oppilaalle soveltumaton. Huoltajan esittämän asiantuntijalausunnon (lääkäri, psykologi) tai koulussa monialaisesti laaditun selvityksen perusteella tarkastellaan, onko koulun vaihtamiselle perustetta. Vastaava menettely on käytössä uuden lähikoulun osoittamisessa tilanteessa, jossa uuden lähikoulun osoittamiseksi ei ole perusopetuksen oppilaaksiottoa koskevien linjausten mukaista perustetta, mutta oppilas ei voi jatkaa nykyisessä koulussaan terveydentilassa tapahtuneiden olennaisten muutosten ja/tai muiden erityisen painavien syiden seurauksena.

Vaihtoehto 2 eli yleisperiaatteiden säilyttäminen nykyisellään ei huomioi toivetta jatkumon sisällyttämisestä oppilasvalintaperusteisiin eikä selvennä muuttavien hakijoiden oppilasvalintaa toivotulla tavalla. Koulun vaihtamista koskeva voimassa oleva periaate ei olisi näkyvissä oppilasvalintaperusteista, ja poikkeaisi tältä osin kaksikielisen opetuksen (suomi-englanti) ja englanninkielisen opetuksen oppilasvalintaperusteista.

Keskeiset lausunnoissa esitetyt näkemykset

Haukilahden koulun johtokunnan ja henkilöstö katsovat, että suomenkielisen perusopetuksen tulosyksikön ehdottamat muutokset selkeyttävät ja yhtenäistävät oppilasvalintaperusteita, huomioivat sisarusperusteen yhdenmukaisella tavalla, tukevat kielikylpyopetuksen pedagogista kokonaisuutta ja jatkumoa sekä mahdollistavat joustavat siirtymät Espooseen muuttavien oppilaiden osalta. Vaikka johtokunta ja henkilöstö pitävät kannatettavana sitä, että kielikylpyopetukseen voi myös jatkossa hakea ja tulla valituksi ruotsinkielisestä perusopetuksesta/koulusta siirtyvä hakija, näiden hakijoiden suomen kielen taito tulisi testata. Ilman riittävää suomen kielen taitoa opiskelu ruotsin kielikylpyopetuksessa ei ole hakijan edun mukaista.

Haukilahden koulun oppilaskunta katsoo, että kielikylpyvarhaiskasvatukseen osallistuvat hakijat saavat edun valintakokeeseen taustansa takia. Taustaa ei tarvitse siksi enää korostaa oppilasvalinnassa erikseen. Hakijalla voi olla ruotsin kielen taito saavutettuna myös muualta kuin varhaiskasvatuksesta. Oppilaskunta toivoo, että 7. luokalle tullessa oppilas ja perheet saisivat valita, kummassa koulussa oppilas jatkaa kielikylpyluokalla.

Soukan koulun johtokunta katsoo, että oppilasvalintaperusteiden muuttaminen ehdotetulla tavalla on kannatettava. Johtokunta toivoo kuitenkin, että 1. luokan oppilasvalinnan perusteena olevan valintakokeen ruotsin kielen peruskäsitteiden hallintaa mittaava koe olisi jatkossa vähintään 50 %.

Soukan koulun opettajakunta katsoo, että ruotsin kielikylpyvarhaiskasvatukseen ja -esiopetukseen osallistumisesta saatava lisäpiste tukee ajatusta varhaisesta täydellisestä kielikylpyopetuksesta. Sisarusperusteen lisääminen oppilasvalintaperusteisiin on myös hyvä. Opettajakunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, kielikylpyvarhaiskasvatusta ei tarjota jokaisella alueella. Esimerkiksi Soukassa kielikylpyvarhaiskasvatusta ei tarjota, tai sitä tarjotaan vain yksityisissä päiväkodeissa.

Soukan koulun oppilaskunta katsoo, että oppilasvalinnan perusteena oleva valintakoe ja valintakokeen ruotsin kielen painotus on hyvä. Oppilaskunta toteaa jatkumon varhaiskasvatuksesta perusopetuksen loppuun asti olevan merkityksellinen kaverisuhteiden näkökulmasta.

Muissa lausunnoissa otetaan pääasiassa kantaa oppilasvalintaperusteiden muuttamista koskevaan ehdotukseen. Lausunnoissa ei esitetä muilta osin näkemyksiä.

Vastineet lausunnoissa esitettyihin seikkoihin ja valmistelun aikana esitettyihin toiveisiin

Valintakokeen ruotsin kielen koeosion painoarvo

Soukan koulun henkilöstö tuo lausunnossaan esiin, ettei valintakokeen ruotsin kielen kokeen nykyinen painoarvo ole kielikylpyopetusta tarjoavien koulujen näkemyksen mukainen, ja että koulut ovat painokkaasti tuoneet esiin olevansa täysin päinvastaista mieltä.

Henkilöstön lausunnossa esitetty väite on virheellinen. Ruotsin kielikylpyopetuksen oppilasvalintaperusteita on ehdotettu muutettavaksi viimeksi vuonna 2020. Opetusta tarjoavien koulujen johtokunnille, henkilöstölle ja oppilaskunnille on tuolloin varattu tilaisuus ilmaista mielipiteensä valmistelussa olleista vaihtoehdosta ja uusista ehdotettavista oppilasvalintaperusteista. Koulut ovat antamissaan lausunnoissaan ehdottaneet valintakokeiden kokeiden pisteytystä, ja todenneet lausunnoissaan yksimielisesti, ettei ruotsin kielen kokeen tule olla painoarvoltaan liian suuri. Valintakokeen kokeiden pisteytys ja kokeiden keskinäinen painotus on sittemmin päätetty koulujen ehdotuksen mukaisesti. Koonti koulujen aiemmista lausunnoista on oheismateriaalina.

Ruotsinkielisestä perusopetuksesta siirtyvien suomen kielen taidon testaaminen

Haukilahden koulun johtokunnan ja henkilöstön lausunnoissa ehdotetaan ruotsinkielisestä perusopetuksesta hakevien suomen kielen taidon testaamista.

Suomenkielisen perusopetuksen tulosityksikkö ei pidä suomen kielen taidon testaamista tarpeellisenä. On epätodennäköistä, että ruotsinkielisestä perusopetuksesta hakisi oppilaita ilman suomen kielen taitoa.

Sisarusperusteen vahvempi huomioiminen

Sisarusperuste on sisällytetty tällä hetkellä vain kaksikielisen opetuksen (suomi-englanti) oppilasvalintaperusteisiin. Sisarusperuste tulee sovellettavaksi tilanteessa, jossa hakijoiden valintakokeesta saamat kokonaispisteet ovat samat, ja näiden tasatilanteessa olevien hakijoiden keskinäinen järjestys tulee ratkaistavaksi.

Toivetta sisarusperusteen vahvemmasta huomioimisesta ja korostamisesta oppilasvalinnassa on tarkasteltu valmistelun alkuvaiheessa. Vaikka toive on ymmärrettävä, sisarusperusteen vahvemmalle huomioimiselle ja korostamiselle oppilasvalinnassa ei ole nähty perustetta mm. seuraavista syistä:

- Hakijoilla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa sisaruksen olemassaoloon.
- Sisarusperusteen vahvempi huomioiminen voi johtaa siihen, että sisarusperusteen omaava hakija ohittaa oppilasvalinnassa valintakokeessa paremmin menestyneen ilman sisarusta olevan hakijan.
- Sisarusperusteen vahvempi korostaminen oppilasvalinnassa poikkeaa muista Espoossa tarjottavista painotuksista. Tyytymättömyys voi lisääntyä, jos sisarusperuste olisi merkittävässä roolissa vain yksittäisessä opetusmuodossa. Sisarusperusteen laajentaminen kaikkiin eri painotuksiin voi johtaa puolestaan koulumatkojen pitenemiseen ja koulumatkakustannusten lisääntymiseen, sillä koulua lähellä asuville oppilaille, joilla ei ole sisarusta painotetussa opetuksessa, osoitettaisiin lähikouluun kauemmaksi.

Päätöshistoria

Liitteet

1	Ruotsin kielikylpyopetuksen oppilasvalintaperusteet 1.1.2026 lukien

Oheismateriaali

- Ennakkoarviointi
- Espoonlahden koulun opettajien ja johtokunnan lausumatta jättö
- Espoonlahden koulun oppilaskunnan lausunto
- Haukilahden koulun henkilöstön lausunto
- Haukilahden koulun johtokunnan lausunto
- Haukilahden koulun oppilaskunnan lausunto
- Päivänkehrän koulun johtokunnan kannanotto ja lausumatta jättö
- Soukan koulun johtokunnan lausunto
- Soukan koulun opettajien ja oppilaskunnan lausunnot
- Westendipuiston koulun johtokunnan lausunto
- Westendipuiston koulun opettajakunnan lausunto
- Westendipuiston koulun oppilaskunnan lausumatta jättäminen
- Nykyisten ja uusien oppilasvalintaperusteiden vertailu
- Kooste koulujen aiemmista lausunnoista

Tiedoksi